

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА МУЗИКОЗНАВСТВА ТА МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ**

«ПОГОДЖЕНО»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
«_____» _____ 2020 р.

ПРОГРАМА

**комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки,
психології та методики викладання у вищій школі
освітній рівень - другий (магістерський)
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма 025.00.01 Музичне мистецтво**

Київ – 2020

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі для студентів освітнього рівня другого (магістерського), освітньо-професійна програма 025.00.01 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Укладачі: Вікторія ЖЕЛАНОВА, професор кафедри теорії та історії педагогіки, доктор. пед. наук, доцент; Олена МУЗИКА, доцент кафедри педагогіки та психології, канд. псих. наук; Ольга ОЛЕКСІЮК, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти, доктор пед. наук, професор; Лариса БОНДАРЕНКО, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти, канд. пед. наук.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі схвалена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол № 3 від 07 жовтня 2020 р.
Завідувач кафедри теорії та історії педагогіки Людмила ХОРУЖА

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі схвалена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол № 13 від 07 жовтня 2020 р.
Завідувач кафедри педагогіки та психології Ганна ІВАНЮК

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі схвалена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол № 10 від 07 жовтня 2020 р.
Завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти Ольга ОЛЕКСІЮК

Програму затверджено на

Засіданні Вченої ради

Інституту мистецтв

Протокол від 27.10 2020 р. № 9

Учений секретар

Вченої ради Інституту мистецтв Ольга КОНОВАЛОВА

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020 р.

© Вікторія ЖЕЛАНОВА, Олена МУЗИКА, Ольга ОЛЕКСІЮК,

Лариса БОНДАРЕНКО

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА МУЗИКОЗНАВСТВА ТА МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2020 р.

ПРОГРАМА

**комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки,
психології та методики викладання у вищій школі**
освітній рівень - другий (магістерський)
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма 025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2020

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі для студентів освітнього рівня другого (магістерського), освітньо-професійна програма 025.00.01 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Укладачі: Вікторія ЖЕЛАНОВА, професор кафедри теорії та історії педагогіки, доктор. пед. наук, доцент; Олена МУЗИКА, доцент кафедри педагогіки та психології, канд. псих. наук; Ольга ОЛЕКСЮК, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти, доктор пед. наук, професор; Лариса БОНДАРЕНКО, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти, канд. пед. наук.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі схвалена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол № __ від _____ 2020 р.
Завідувач кафедри теорії та історії педагогіки _____ Людмила ХОРУЖА

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі схвалена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол № __ від _____ 2020 р.
Завідувач кафедри педагогіки та психології _____ Ганна ІВАНЮК

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі схвалена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол № __ від _____ 2020 р.
Завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Програму затверджено на

Засіданні Вченої ради

Інституту мистецтв

Протокол від _____ 2020 р. № __

Учений секретар

Вченої ради Інституту мистецтв _____ Ольга КОНОВАЛОВА

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020 р.

© Вікторія ЖЕЛАНОВА, Олена МУЗИКА, Ольга ОЛЕКСЮК,
Лариса БОНДАРЕНКО

Пояснювальна записка

Комплексний кваліфікаційний екзамен з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі забезпечується наступними навчальними дисциплінами: «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі». Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі побудована на основі змісту програм вище перерахованих курсів, в яких розкриваються сучасні вимоги до організації процесу викладання у закладі вищої освіти.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі включає такі складові: пояснювальну записку, зміст програми, критерії оцінювання навчальних досягнень студентів, список рекомендованої основної та додаткової літератури.

Мета комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі: виявлення фахових компетентностей, рівня теоретичних знань, практичних умінь та навичок та готовності до організації викладання дисциплін кваліфікації у вищому навчальному закладі та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, визначення методів і прийомів роботи у музично-педагогічному процесі навчальних закладів.

Комплексний кваліфікаційний екзамен з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі має виявити:

- якість методичної підготовки магістрантів, ступінь засвоєння ними програм дисциплін;
- розуміння концептуальних підходів до організації освітнього процесу майбутніх викладачів музичного мистецтва, методологічних засад мистецької освіти у вищому навчальному закладі;
- знання вимог до викладача вищої школи, специфіки і змісту діяльності викладача музичних дисциплін, шляхів вдосконалення його професійної майстерності;
- здатність до розробки та аналізу змісту, принципів модульно-рейтингової системи організації навчального процесу з дисциплін кваліфікації;
- володіння методикою проведення різних форм занять та поза навчальних заходів у вищому мистецькому навчальному закладі, методикою викладання музичного інструменту (вокалу) у вищій школі;
- знання методичної літератури з питань теорії музичної освіти, існуючих проблем з окремих питань навчання, розвитку, виховання студентів.

Комплексний кваліфікаційний екзамен з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі проводиться у формі тестування на платформі Moodle. *Тестові завдання* спрямовані на виявлення у студентів знань та готовності до застосування сучасних освітніх технологій у педагогічному процесі закладів вищої освіти; компетентнісного підходу до навчання, виховання і розвитку студентів. Вони мають професійне спрямування, їх вирішення вимагає інтегрованого застосування; студенти мають продемонструвати сформовані загальні та фахові компетентності.

Така форма проведення комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі дає можливість охопити повний зміст комплексної програми і розкрити взаємозв'язок теоретичних знань з педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі.

Успішність студентів на екзамені оцінюється за рейтинговими показниками (А – 90-100; В – 82-89; С – 75-81; D – 69-74, Е – 60-68, Fx – 0-59) з урахуванням критеріїв оцінювання з кожної дисципліни. Загальна оцінка є результатом суми оцінок за кожну дисципліну: *педагогіка вищої школи* – 30 балів (максимально), *психологія вищої школи* – 30 балів (максимально), *методика викладання музичних дисциплін у вищій школі* – 40 балів (максимально).

«Педагогіка вищої школи»

Тема 1. ВСТУП. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Вступ. Проблеми сучасного суспільства у галузі освіти. Стан і тенденції розвитку вищої школи.

Витоки й основні віхи становлення освіти й вищої школи в Україні та світі.

Особливості розвитку закладів вищої освіти України у ХХ – на початку ХХІ ст.

Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.

Методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки. Категорії педагогіки вищої школи. Методи педагогіки вищої школи.

Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура. Принципи діяльності закладів освіти.

Стан і тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. Пріоритетні напрями реформування та модернізації вищої освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Напрями вдосконалення вищої освіти і Болонський процес.

Тема 2. СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. ЗМІСТ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ЗВО

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Принципи дидактики вищої школи.

Сутність і структура процесу навчання у закладі вищої освіти. Суб'єкти навчального процесу. Структура діяльності суб'єктів навчального процесу. Гуманістична спрямованість освітнього процесу у вищій школі.

Організація освітнього процесу. Принципи та методи навчання у закладі вищої освіти. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Особливості адаптації молоді у закладі вищої освіти.

Ступневість вищої освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти.

Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи.

Особливості методів навчання у закладі вищої освіти. Засоби навчання у вищій школі.

Тема 3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. СИСТЕМА ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ І УМІНЬ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лекції та методика їх проведення. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.

Семінарські та практичні заняття у закладі вищої освіти.

Комплексні форми організації навчання. Дидактичні основи індивідуальних занять.

Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота, вимоги до її організації.

Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності.

Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів.

Система діагностики знань і умінь студентів у закладі вищої освіти. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Види контролю результатів навчальної діяльності студентів. Форми організації і методи контролю, шляхи їх удосконалення. Кредитно-модульна система оцінювання навчальних досягнень студентів. Система національного освітнього моніторингу.

Тема 4. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ

Організація виховної роботи зі студентами у вищій школі. Структура виховного процесу.

Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів.

Принципи виховання. Зміст, напрями, форми і методи виховної роботи зі студентами. Завдання національного виховання студентської молоді у закладі вищої освіти. Мотиви виховання. Моральне виховання студентів. Критерії вихованості особистості.

Тема 5. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Аналіз зарубіжних концепцій менеджменту. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою. Система управління закладом вищої освіти.

Основні поняття теорії педагогічного менеджменту. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту. Самоменеджмент у професійній діяльності.

Особливості діяльності викладача закладу вищої освіти. Готовність до педагогічної діяльності. Професійна усталеність викладача вищої школи: мотиваційний компонент, емоційний компонент, особистісний компонент, професійно-педагогічний компонент.

Проблема співвідношення моральних цілей і засобів у педагогічній діяльності.

Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи. Сутність, складові та зміст педагогічної культури викладача закладу вищої освіти. Педагогічна майстерність, її складники.

Педагогічна техніка викладача вищої школи. Спостережливість і невербальне спілкування, саморегуляція в роботі викладача. Профілактика синдрому професійного вигорання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Закон України** "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. – 6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. **Закон України** «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. **Закон України** "Про освіту" (2017р.) – Режим доступу: www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php on line 64
4. **Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки.** – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

5. **Указ Президента України № 344/2013** "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. **Васянович Г. П.** Педагогічна етика : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 248 с.
7. **Дичківська І. М.** Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
8. **Дьяченко М.И.** Психология высшей школы: уч. пособ. / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович, С.Л. Кандыбович. – Мн.: Харвест, 2006. – 416 с.
9. **Карапузова Н. Д.** Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К. : «Академвидав», 2012. – 192 с.
10. **Малихін О. В.** Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
11. **Мащенко Н.І.** Основи педагогіки і психології вищої школи: курс лекцій. – Кременчук, 2006. – 272 с.
12. **Мешко Г. М.** Вступ до педагогічної професії : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2010. – 200 с.
13. **Оргинський В. Л.** Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
14. **Подоляк Л.Г.** Психологія вищої школи: підр. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 351 с.
15. **Подоляк Л.Г.** Психологія вищої школи. Практикум: навч. посіб / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2007. – 336 с
16. **Теслюк В. М.** Основи педагогічної майстерності : Навчальний посібник / В. М. Теслюк, П. Г. Лузан, Л. М. Шовкун. – К. : ДАККіМ, 2010. – 244 с.
17. **Фіцула М. М.** Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
18. **Хоружа Л. Л.** Етичний розвиток педагога : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2012. – 208 с.
19. **Чайка В. М.** Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тестові завдання оцінюються по 1 балу за кожен правильну відповідь. Максимальна кількість балів – 30.

«Психологія вищої школи»

ПСИХОЛОГІЯ СТУДЕНТСЬКОГО ВІКУ

Поняття про студентський вік. Психологічна характеристика студентського віку як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Соціальна ситуація розвитку та проблема провідної діяльності. Суперечливості та кризи студентського віку.

Заклад вищої освіти як інститут соціалізації та професіоналізації особистості студента. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Потреби та мотиви навчання. Типологічні особливості сучасних студентів.

Психологія студентської групи. Психологічні особливості студентської групи та її структура. Розвиток студентської групи у процесі навчання. Міжособистісні стосунки в студентській групі. Проблема лідера та лідерства. Виникнення конфліктів та шляхи їх залагодження та розв'язання.

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ У НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття про навчально-професійну діяльність. Навчально-професійна діяльність як провідна, її основні ознаки. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Зовнішня та внутрішня мотивація. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.

ПСИХОЛОГІЯ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи. Педагогічний професіоналізм діяльності викладача. Педагогічна творчість та її психологічні особливості. Академічні та педагогічні здібності, їх розвиток. Психологічні засади референтності та авторитетності викладача вищої школи.

ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТІВ

Психологічна характеристика педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент». Педагогічне спілкування як форма контактної педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів.

Педагогічна взаємодія і розвиток автономності, компетентності, особистої відповідальності студентів за результати виконання навчально-професійної діяльності. Психологічний аналіз суперечностей і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання. Особливості педагогічного конфлікту. Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту. Навчання майбутніх педагогів вирішенню педагогічних конфліктів.

Викладач як стратег і тактик організації процесу педагогічної взаємодії. Ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів. Особливості розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів.

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ І РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Загальна характеристика процесу професіоналізації. Професійне навчання як необхідний етап професіоналізації у студентському віці. Особливості професіоналізації особистості студента у навчально-професійній діяльності. Професіоналізація особистості студента як вікове психічне новоутворення. Розвиток

професійної спрямованості, загальних та спеціальних здібностей. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання професіоналізації студентів. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.

ЧИННИКИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів. Особливості розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів. Вимоги педагогів та соціальні очікування. Особистісні цінності та ціннісне ставлення до професійної діяльності. Зовнішня і внутрішня мотивація та її вплив на процеси професіоналізації. Ефективні та неефективні стратегії професіоналізації.

Рекомендована література

Основна:

1. **Подоляк Л.Г.** Психологія вищої школи: підручник / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2014. – 360 с.
2. **Подоляк Л.Г.** Психологія вищої школи: практикум / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
3. **Дьяченко М.И.** Психология высшей школы: уч. пособ. / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович, С.Л. Кандыбович. – Мн.: Харвест, 2006. – 416 с.

Додаткова:

1. **Галузяк В. М.** Розвиток професійної самосвідомості студентів вищих навчальних закладів: Монографія / В. М. Галузяк, К.В. Добровольська. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – 256 с.
2. **Музика О.О.** Вікові аспекти розвитку референтних стосунків осіб із ознаками музичної обдарованості / О. О. Музика // Актуальні проблеми психології: Збірн. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т. VI. Психологія обдарованості. – Випуск 13. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. – С. 101-110.
3. **Музика О.О.** Потребово-ціннісна детермінація становлення музично обдарованої особистості // Ціннісна детермінація становлення обдарованої особистості: монографія / За ред. О. Л. Музики. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. – С. 177-191.
4. **Музика О.О.** Самоефективність як чинник професіоналізації студентів / Олена Музика // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2018. – № 3-4 (22-23). – С. 83-94.
5. **Музика О.О.** Смисложиттєві орієнтації та життєві цілі як чинники аксіогенезу музично обдарованих студентів / О. О. Музика // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т. VI. Психологія обдарованості. – Випуск 14. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – С. 173-180.
6. **Музика О.О.** Ціннісно-мотиваційні аспекти педагогічної взаємодії викладача і студентів / Олена Музика // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2017. – № 3-4 (18-19). – С. 163-172.
7. **Музика О. О.** Референтні стосунки у розвитку потребово-мотиваційної сфери студентів із ознаками музичної обдарованості / О. О. Музика // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С.

- Костюка НАПН України. Т. VI: Психологія обдарованості. – Випуск 12. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 144-155.
8. **Приходько Ю.О.,** Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.

***КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
З ПСИХОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ***

Тестові завдання оцінюються по 1 балу за кожну правильну відповідь. Максимальна кількість балів – 30.

«Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі»

Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі: предмет, проблематика, міждисциплінарні зв'язки

Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі як навчальна дисципліна. Мета та завдання курсу. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі як галузь педагогічної науки. Зміст навчальної дисципліни та закономірності функціонування методичної системи. Міждисциплінарні зв'язки з педагогікою вищої школи, психологією вищої школи, історією музики. Співвідношення дидактики і методики викладання музичних дисциплін у вищій школі. Головні компоненти методичної системи: цільовий, комунікативний, змістово-організаційний, аналітико-результативний. Результативність впливу чинників на дидактико-методичний процес: предмет навчання, викладач, студент, навчальна ситуація, умови навчання.

Наукові підходи та принципи викладання музичних дисциплін у вищій школі

Сучасні наукові підходи: аксіологічний, герменевтичний, компетентнісний. Система принципів: принцип єдності навчання, освіти та виховання; принцип науковості; принцип доступності; принцип систематичності навчання; принцип усвідомленості та активності студента; принцип наочності; принцип ґрунтовності засвоєння навчального матеріалу; принцип зв'язку навчання з життям; принцип професійно-педагогічної спрямованості навчання; принцип педагогічної доцільності, принцип зв'язку теорії з практикою, принцип єдності інтелектуальної, естетичної і духовної сфер діяльності студентів, принцип єдності художнього і технічного, принцип художньої цінності навчального репертуару, принцип жанрової і стильової різноманітності навчального репертуару, принцип поліфункціональності навчального репертуару.

Програмові вимоги та завдання музичних дисциплін у вищій школі

Музичні дисципліни у структурі професійної підготовки магістра спеціальності «Музичне мистецтво» (аналіз навчальних планів і програм вищих педагогічних і мистецьких навчальних закладів). Мета і завдання фахової підготовки студентів вищих навчальних закладів: 1) опанування студентом техніки гри на музичному інструменті, вокально-хорової роботи, викладання музично-теоретичних дисциплін; 2) оволодіння інтерпретаційними уміннями; 3) розвиток музичних здібностей студентів (музичний слух, музична пам'ять, відчуття метроритму тощо); 4) формування педагогічного репертуару та засвоєння методів роботи над музичним твором; 5) розвиток інтелектуальної, естетичної і духовної сфер студента на високохудожніх зразках вітчизняної і зарубіжної музики;

б) формування виконавської манери та сценічної культури майбутніх викладачів вищої школи.

Зміст і структура заняття з музичних дисциплін у вищій школі

Особливості проведення занять з музичних дисциплін у вищій школі. Вимоги до проведення занять в інструментальних класах педагогічного коледжу. Структура заняття з музичних дисциплін у вищій школі (робота над гамами, вправами, етюдами; вивчення поліфонічних творів; робота над творами великої форми; вивчення різнохарактерних п'єс; робота над хоровою партитурою; Робота над конспектом лекцій з музично-теоретичних дисциплін). Форми організації, методи та засоби навчання. Форми організації навчання: лекція, семінар, лабораторне заняття, практичне заняття, індивідуальне заняття, навчальна конференція, консультація, навчальна гра, самостійна робота та інші. Контрольні заходи: іспити (заліки), модульний контроль, контрольні роботи, контрольна перевірка оволодіння професійними знаннями, навичками і вміннями з різних предметів, звітні концерти, представлення результатів наукових досліджень. Методи: дидактичні; загальнонаукові; спеціальні музичні.

Етапи, форми та методи роботи викладача та студента над музичним твором

Етапи роботи над музичним твором: *перший* – створення художнього образу задуму (синтез); *другий* – осмислення, якісне визначення деталей (аналіз); *третій* – художнє оформлення інтерпретації твору (синтез). Роль викладача в роботі над музичним твором. Герменевтична інтерпретація музичного твору. Чинники взаємодії смислових контекстів студента і викладача: включення третього елемента у процес розуміння твору; емпатійне проникнення в логіку тексту, вслуховування в текст; осягнення тексту у формі ідентифікації; подолання герменевтичного кола; розширення контексту на основі творчого «домислювання»; уява як елемент герменевтичного досвіду; співвідношення художньо-образних структур з типами духовного розвитку студента і викладача.

Педагогічний репертуар у методиці викладання музичних дисциплін у вищій школі

Репертуар як засіб розвитку і професійного самовдосконалення студента. Структура навчального репертуару: гами; вправи на різні види техніки; етюди; п'єси (кантиленного та віртуозного характеру); поліфонічні твори; твори великої форми (інструментальні концерти, сюїти, сонати, варіації, рондо); твори шкільної програми зі слухання музики; твори для ескізної роботи, читання з аркуша, підбирання на слух, транспонування тощо. Аналіз репертуарних творів: художньо- педагогічний (художня цінність твору; мета і педагогічна доцільність його вивчення); історико-стильовий (відомості про автора, епоху та стильові особливості твору); музично-теоретичний (форма твору; фактура викладу тематичного матеріалу; тональність, ключові

знаки тощо); технічно-виконавський (виявлення виконавських труднощів; визначення методів роботи над твором). Формування виконавської техніки та виконавського стилю студента у процесі засвоєння навчального репертуару.

Зміст і структура професійної діяльності викладача вищої школи

Специфіка і зміст професійної діяльності викладача вищої школи. Структура діяльності викладача вищої школи як система дій та операцій, спрямованих на предмет діяльності задля досягнення поставлених цілей в умовах певного навчального закладу засобами педагогічної техніки і музично-виконавських прийомів, результатом чого є певний рівень розвитку студента.

Структура професійної діяльності викладача музичних дисциплін. Конструктивна діяльність викладача та її зв'язок з духовним проектуванням. Організаційна діяльність викладача, спрямована на гармонійний розвиток студентів. Комунікативна діяльність викладача: емпатія, конгруентність та комунікативне ядро викладача. Дослідницька діяльність викладача як безперервне вирішення художньо-творчих завдань, спрямованих на збагачення інтелектуального потенціалу молодого покоління. Музично-виконавська діяльність викладача: здатність до емоційно-емпатичного проникнення в образний світ твору, осмислення логіки розгортання музичної думки, духовно-почуттєвих переживань. Феномен музично-виконавської імпровізації.

Професійна компетентність викладача музичних дисциплін у вищій школі

Фахові компетентності: інструментально-виконавські; історико-теоретичні; музично-педагогічні; методичні; проєктивні та конструктивні; дослідницькі; функціональні. Інформатична компетентність викладача музичних дисциплін у вищій школі. Функції викладача з музичних дисциплін: навчальна, розвивальна, виховна, художньо-творча, науково-методична.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тестові завдання оцінюються по 1 балу за кожну правильну відповідь. Максимальна кількість балів – 40.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

- 1. Гончаренко С. С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання: навчально-методичний посібник / С. С. Гончаренко. – К.: Освіта України, 2010. – 180 с.**
- 2. Олексюк О.М. Методика викладання гри на народних інструментах: Навчальний посібник. – К.: ДАККіМ, 2004. – 135 с.**
- 3. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О.М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.**

4. **Олексюк О.М., Бондаренко Л.А. (2018) Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі.** Навчально-методичний посібник. Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ. ISBN 978-617-658-060-7

5. **Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін).** – К.: освіта України. 2008. – 274 с.

6. **Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька:** Навчальний посібник. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

Додаткова:

1. **Абдуллин Э.Б. Методологическая культура педагога-музыканта:** Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Э.Б. Абдуллин, О.В. Ванилихина, Н.В. Морозова и др.; Под ред. Э.Б. Абдулина. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 272 с.

2. **Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення / С. У. Гончаренко.** – Рівне: Волинські обереги, 2012. – 192 с.

3. **Загвязинский В.И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования:** Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003.– 208 с.

4. **Ніколаєва Л.М. Основи науково-дослідницької роботи:** Навч. посібник. - Львів: Сполом, 2003. – 172 с.

5. **Щербакова А.И. Аксиология музыкально-педагогического образования.** – Москва, «Прометей», 2001 – 424 с.

6. **Мозгальова Н.Г. Теорія та методика інструментально-виконавської підготовки майбутніх вчителів музики: Монографія / Н.Г. Мозгальова; за наук. ред. О.П. Щоколової.** – ТОВ «Меркьюрі-Поділля»: Вінниця, 2011. – 488 с

7. **Олексюк О.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва:** Навч. посіб./ О. Олексюк, М. Ткач – К.: Знання України, 2004. – 264 с.

8. **Олексюк О.М., Ткач М.М., Лісун Д.В. Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті:** колект. монограф. / О.М. Олексюк М.М. Ткач Д.В. Лісун – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 164 с.

9. **Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти:** [підручник]/Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.